

Aandeel Afrika

Journalist en Afrika-kenner Roeland Muskens wordt durfkapitalist. Hij investeert in een Ugandees bedrijf. Voor IS doet hij een jaar lang verslag van zijn mede-eigenaarschap.

Psst, flessie water kopen?

In 2008 berichtte ik op deze plaats over de aandelen die ik gekocht had in een aantal Afrikaanse bedrijven, via het Afrika-certificaat van de ABN Amro. Dit jaar heb ik besloten om echt m'n nek uit te steken en direct te investeren in een Afrikaans bedrijf.

Ik ben een durfkapitalist geworden! Ik ben voor een bedrag van 1000 euro mede-eigenaar geworden van het Ugandese waterbedrijf Victoria Beverages, dat Ripples Mineral Water op de Ugandese markt verkoopt. Het is een beginnend bedrijf. Het is pas twee jaar operationeel en verwacht dit jaar z'n eerste winst te maken. Een perfecte tijd dus om in te stappen en mee te profiteren van de groei. Bovendien heb ik de eigenaar ontmoet: Andrew Lugalambi, uit Kampala.

Andrew heeft er over nagedacht. "Er komt steeds meer behoefte aan veilig drinkwater in Uganda. Kraanwater is bij ons niet te drinken, dus is flessenwater voor veel mensen de oplossing."

Er wordt natuurlijk al water verkocht in Uganda. De grootste concurrent is Rwenzori Beverages, de marktleider. Maar Andrew heeft een ijzersterk concept om marktaandeel van Rwenzori af te snoepen: "In plaats van de halve-literfles die Rwenzori aanbiedt, hebben wij de 600 ml-fles op de markt gebracht: maar liefst 100 ml meer! Voor dezelfde prijs!"

Alleen al dit enthousiasme was genoeg om mij over de streep te trekken. Andrew heeft ervaring in het zakenleven. Voor hij Victoria begon was hij eigenaar/directeur van een bedrijf in kantoormeubelen. Bovendien ziet hij er heel aardig uit. Meer een waterman dan een kantoormeubelman, als je 't mij vraagt.

Ik sprak Andrew in Rotterdam waar hij aanwezig was bij de BiD Challenge market place; het initiatief om kleine en middelgrote bedrijven in Afrika te koppelen aan Nederlandse investeerders. Zijn bedrijf heeft namelijk extra geld nodig om snel aan de groeiende vraag te voldoen. Om precies te zijn 550.000 dollar aan extra kapitaal. Mijn duizend euro zet dus weinig zoden aan de dijk voor Andrew, maar als zakenman pur sang ziet hij natuurlijk gelijk de voordeeltjes: gratis reclame voor zijn product in een veelgelezen kwaliteitsblad. Dus: koop dat water! ROELAND MUSKENS

MOLDAVIË AIDS

Tobben in Transdniëstrië

Van de vele miljoenen die de internationale gemeenschap in Moldavië heeft gestoken, komt bijna niets terecht in de opstandige regio Transdniëstrië.

De inwoners zijn het slachtoffer van politieke strubbelingen, stelt Mark Walsh van Artsen zonder Grenzen, de enige internationale hulporganisatie die in de regio actief is. "Het is wel surrealistisch om hier te werken. We opereren in een land dat eigenlijk niet bestaat." Transdniëstrië scheidde zich in 1990 met geweld af van Moldavië, maar de republiek wordt door geen enkel ander land erkend. Moldavië behoort tot de landen met de hoogste hiv-besmettingsgraad in Europa. Volgens AzG ligt dat cijfer in Transdniëstrië nog eens viermaal hoger. De organisatie is dan ook vooral naar de regio gekomen om een aidskliniek op te zetten in de hoofdstad Tiraspol. "Toen we hier kwamen, was er letterlijk niets", zegt Walsh in het verpauperde Sovjetziekenhuis waarvan de bovenste verdieping is omgetoverd tot aidscentrum. "Al die hiv-patiënten konden nergens terecht. Nu kunnen de patiënten hier in ieder geval medicijnen en begeleiding krijgen." Om het straatarme Moldavië uit het dal te trekken en de groeiende verspreiding van hiv een halt toe te roepen, heeft de internationale gemeenschap de laatste jaren tientallen miljoenen euro's gedoneerd. Van de miljoenen van de Wereldbank en het Wereldfonds is echter niets of bijna niets in Transdniëstrië terechtgekomen, stelt AzG, terwijl een deel van het hulpgeld daar wel voor bestemd was. Omdat ook partijen als de Wereldbank geen zaken wensen te doen met het als illegaal beschouwde regime in Tiraspol, loopt de geldstroom via Moldavië. De autoriteiten in de

Beeld: Peter van Klinken

hoofdstad Chisinau houden dat geld liever zelf in plaats van een deel door te sluisen naar de afgescheiden regio. "De bevolking van Transdniëstrië is het slachtoffer", stelt Walsh. "Hun ellende wordt ondergeschikt gemaakt aan de politieke situatie."

PETER VAN KLINKEN

MENSENSUDAN

LEF!

Wie: Amna Hassen (61)
Wat: richtte in 1985 het Sudanese nationale comité tegen traditionele gebruiken op
Waarom: doorbreekt taboes en zet zich in tegen meisjesbesnijdenis
Waar: overal in Sudan en daarbuiten

Beeld: Elio Gorter

"In het begin was het moeilijk. We hadden het over iets waar niet over gesproken mocht worden. Zelfs als het 'daar beneden' pijn deed, ging je niet naar de dokter. Nu, bijna vijftien jaar later, hebben we vijftien afdelingen, in elke provincie van Sudan één. Ik, mijn zussen, mijn klasgenoten, mijn latere collega's... We hebben allemaal te maken gehad met besnijdenis. Op een gegeven moment, dacht ik: wie gaat het stoppen? Dat moeten wij zijn! De opgeleide vrouwen. Ik ben de eerste in de familie die is gaan studeren. Daar hamerde mijn vader altijd op. Ik heb hem vlak voor zijn overlijden gevraagd waarom hij dat wel belangrijk vond en me tegelijkertijd heeft laten besnijden. Toen zei hij me dat hij wist dat het slecht was, maar dat de gemeenschap het hem niet zou vergeven als hij het niet zou laten doen. En dat ik onbesneden nooit een man zou kunnen vinden. Onbesneden vrouwen zijn altijd mikpunt van spot en worden beledigd. Vorig jaar hebben we campagne gevoerd en een nieuw woord geïntroduceerd: *el selima*. Dat betekent: 'zij is gezond en compleet zoals god haar heeft geschapen.' Nu zijn er zelfs jonge jongens die zeggen dat ze alleen willen trouwen met een *el selima*. Een hele verandering! En daar begint het: bij de jongeren. 6 februari is de internationale dag tegen meisjesbesnijdenis. Ik was in Nederland voor een conferentie. In de Sudanese hoofdstad Khartoum kwamen honderdvijftig vroedvrouwen bij elkaar om een manifest te ondertekenen dat ze nooit meer een meisje zullen besnijden. De vrouwen die niet kunnen schrijven, lieten hun vingerafdruk achter.

Het Westen presenteert meisjesbesnijdenis vaak als een schending van mensenrechten. Dat snappen veel mensen in Afrika helemaal niet. 'Mensenrechten' is een veel te abstract begrip. Verminking van vrouwelijke genitaliën is een cultureel gebruik dat diep geworteld is in de samenleving. Volgens mij is de enige oplossing: een wet die het verbiedt en strenge straffen uitdelen.

KARIN WESSELINK

BEVALLENKAZACHSTAN

Zwarte wolk

Verloskundigen uit Kazachstan spijkeren kennis bij om bevallen te moderniseren.

Beeld: Marona van den Heuvel

"Voor vrouwen in Nederland is kinderen krijgen een roze wolk. Voor vrouwen in de voormalige Sovjet-Unie is het een pikzwarte." Dat vertelt de Nederlands-Russische Olga de Haan op een zonnige dag in de Kazachstaanse stad Almaty. In sommige klinieken laten vrouwen hun nieuwgeborene nog steeds door het raam zien aan hun man die in de tuin van het ziekenhuis staat. Daarom zet De Haan zich via een project van de NSPOH (Netherlands

School for Public and Occupational Health) in voor verbetering van de omstandigheden voor bevallende vrouwen in Tadzjikistan, Kirgizië en Kazachstan. Goelzjan Issina, gynaecoloog en directeur-geneesheer van de belangrijkste kraamkliniek in Almaty, was samen met 20 andere Centraal-Aziatische verloskundigen eind december op studiebezoek in Nederland. Vol trots laat zij in Almaty gloednieuwe bevalkamers zien met frisse gordijnen en lichtgele tegeltjes. Op een rode skippybal zit een zwartharige vrouw haar weeën uit. Volgens Issina is er veel veranderd sinds het begin van het project. "Patiënten worden nu als klant behandeld, vroeger was de arts de baas. Ook kan bij de bevalling de echtgenoot aanwezig zijn, de moeder of zus. Vroeger was dat ondenkbaar!" Bijzonder onder de indruk was Issina van het grote aantal thuisbevallingen in Nederland. "In Nederland heb ik verloskundigen ontmoet die technieken beheersen – zoals reanimatie van een pasgeborene – die hier alleen artsen kennen. Naar dat niveau moeten wij ook in Kazachstan toe!" MARONA VAN DEN HEUVEL

VOEDSELZIMBABWE

Paddestoelen op het menu

Paddestoelen bevatten meer eiwitten dan melk en zijn sneller te oogsten dan tomaten. Ze vormen een goede aanvulling op een menu van maïs en gierst.

"Ik weet hoe het is om te overleven met bijna niets", vertelt Chido Govera uit Mutare in Zimbabwe. Zij werd wees op achtjarige leeftijd en verliet de schoolbanken om thuis te zorgen voor haar blinde oma en haar jongere broertje. Dagelijks was ze druk in de weer op het land om eten op tafel te krijgen. Op haar twaalfde volgde ze een cursus in het dorp om oesterzwammen te kweken op afval van het land, zoals stro. Nu is ze 22 jaar en geeft ze zelf trainingen aan weeskinderen. Ze leert hen hoe ze de paddestoelensporen moeten bewaren en hoe ze de paddestoelen moeten klaarmaken. "Wat over is, kan worden verkocht op de markt. De zwammen brengen dus ook nog geld op." Inmiddels verzorgt ze ook cursussen elders in Zimbabwe, Zuid-Afrika, Colombia en India. Deze creatieve oplossing voor het voedseltekort is bedacht door ZERI (Zero Emissions Research Initiative), een organisatie aangestuurd door de Belg Günter Pauli. "Ons principe is dat afval voedsel is. Het afval van de kweek verdwijnt in de magen van geiten en kippen. Vroeger plukten mensen al paddestoelen in de bossen als er tijdens het regenseizoen even niets op het land stond. Nu kweken ze de paddestoelen in een schuurtje thuis." PETER DE JAEGER

Beeld: Marthe Giesen

Goede handel

MARCIA LUYTEN

Behalve mijn kinderen is er maar één persoon die mij 'mama' noemt, en dat is James the Snakehunter. 'Maamaaa', zegt hij, met een hese onderdanigheid die me had moeten waarschuwen. Nu noem ik hem ook bij een naam die hem niet aangaat. Hij is geen slangenjager. 'De regering staat me niet toe ze te vangen, mama'. Je kunt horen hoe hem dat spijt. Hij mag ze alleen weggagen. En dat doet James met succes, want al anderhalf jaar komt de mamba en de cobra alleen nog in de tuin van de burens. Daarvoor gebruikt hij een goedje in een witte fles. 'A very fine medicine, mama', smoeft hij, en om het te demonstreren, draaide hij de dop eraf en snoof in de hals. Hij knikte met gesloten ogen, alsof hij net een omfietswijn had ontdekt. Het goedje in de witte fles heeft geen naam. In plaats van een etiket staat er een doodshoofd op. Alleen onderhands te leveren, zei James. Dopje mengen op een liter water, goed in alle hoeken en gaten spuiten, waarna James wuivend met de spuitslang een processie door de tuin begon. Spraying mist. Dat toch maar liever niet, zei mama. De eerste keer dat James langskwam, hadden we meer misverstanden. Hij was een uur te laat. Vanuit de auto belde hij: "Sorry, ik ben onderweg, I've lost my bag." Jaja, anders stipt zeker, gromde ik. Eenmaal aangekomen ging James meteen op slangenjacht de tuin door. Terwijl we door de bamboe baanden, verontschuldigde hij zich opnieuw. "Sorry dat ik niet op tijd kon zijn, I've just lost my dad." "Uw wat? Uw vader?" James knikte. "Hij ligt achterin de auto, kom maar mee." Geschokt, maar nu met gepaste wellevendheid volgde ik de slangenjager naar zijn Toyota. Hij klikte de achterbak open. Daar lag in goud ingelijst een portret van zijn pa. Voor de witte flessen betaalde ik honderdduizend Shilling (45 euro), een half lerarsalaris. Geen kinderachtig bedrag, opperde ik. Maar James bezwoer: een fine medicine kost wat. Na de laatste levering zei mijn lief: "Nu is het genoeg. We moeten dat gif ergens anders vinden." In sms's vraag ik James om de naam van het spul, maar hij zwijgt. Dan maar op de neus van een andere ongediertebestrijder. Die draait de fles open en ruikt Chloorpyrifos. Overal verkrijgbaar. 15 duizend (6 euro) de fles. Voor een slangenjager die zelf zo gretig aan zijn flesjes snuift, toch niet gek gehandeld.

Marcia Luyten is journalist en publicist. Ze woont met man en drie kinderen in Uganda. www.marcialuyten.nl

WERELDBURGERS

OP LIEFDADIGHEIDSVAKANTIE

JONG & FRIS

